

LIO resultaten stakeholdergesprekken en ledenraadpleging 2012-2013

San Croonenberg

Secretaris LIO-bestuur

(definitieve versie, d.d. 10.6.2013)

Inhoudsopgave

1 Samenvatting	3
2 Stakeholdergesprekken	4
3 Ledenraadpleging	6
Bijlage 1, normen voor marktonderzoek	10

1 Samenvatting

In december 2011 is het bestuur van de Ledengroep Intern en Overheidsaccountants i.o. (LIO) geïnstalleerd. De algemene doelstelling van de ledengroep is het behartigen van de belangen van haar leden. Om beter inzicht te krijgen in de specifieke belangen van haar leden, heeft het bestuur besloten deze belangen nader te verkennen met het doel aanwijzingen te krijgen voor nadere invulling van de doelstellingen. Hiertoe zijn twee kleine onderzoeken ingezet:

1. Stakeholdergesprekken met hoofden van internal audit afdelingen en van overheidsdiensten.
2. Ledenonderzoek.

In dit rapport zijn de resultaten van deze twee onderzoeken weergegeven. In de hoofdstukken 2 en 3 staan de details van de uitkomsten van de stakeholdergesprekken en het ledenonderzoek. Hieronder volgt de samenvatting van beide onderzoeken in 4 punten.

Resumerend

1 LIO dient zichtbaarder te zijn naar haar leden, zodat de leden zich herkennen in informatie, communicatie en producten. Het bestuur moet daartoe vaker van zich laten horen en standpunten innemen ten aanzien van ontwikkelingen in het vakgebied. Standpunten, ontwikkelingen en kennis moeten worden gedeeld in (meer) vaktechnische bijeenkomsten waarin de dialoog met de leden wordt aangegaan, eventueel met ondersteuning van ontwikkelde brochures en rapporten. Met deze publicaties moet veel meer naar buiten worden getreden, zodat het maatschappelijk verkeer bij het woord accountant ook denkt aan de overheidsaccountants werkzaam bij de Belastingdienst, een certificerende accountant bij een gemeente of het Rijk, of een certificerende accountant bij financiële instellingen of de internal audit functie (IAF) in de private of de publieke sector. Kortom het beroep van intern en overheidsaccountants moet relevanter worden.

2 LIO-leden en hoofden van internal audit afdelingen en van overheidsdiensten vinden het belangrijk dat er goede samenwerking plaatsvindt met IIA Nederland, waar internal auditors van verschillende pluimage (RA/AA/RO/RE/CIA en andere deskundigen) zijn verenigd. Hierbij dienen LIO en IIA te streven naar een goede taakafbakening. Het LIO zou zich moeten concentreren op de individuele accountant die als internal auditor werkt en een certificerende functie uitoefent. Voor ondersteuning van de IAF als geheel kunnen de leden dan bij het IIA terecht. Hierbij dient wel evenwichtig aandacht te worden geschonken aan ontwikkelingen in de publieke sector.

3 LIO-leden en hoofden van internal audit afdelingen en van overheidsdiensten verwachten dat LIO een brugfunctie vervult als een afspiegeling van het samenspel van accountants in business, versus interne en externe auditors. Zoals de interne auditor een schakel is tussen accountants in business, management, hoogste leiding, raad van commissarissen, rekenkamers, gemeenteraden, audit commissies en externe auditors, zo dient LIO de brug te vormen met andere gremia bij de NBA (AB, LOA, LAiB, ACB etc.) en andere beroepsorganisaties zoals NOREA en IIA.

4 Er is vraag naar een specifiek en gericht cursusaanbod voor accountants, die werkzaam zijn als intern of overheidsaccountant. LIO dient deze vraag te adresseren bij de betreffende onderwijscommissies als ook bij de afdeling opleidingen.

2 Stakeholdergesprekken

Het bestuur van LIO heeft in het najaar van 2012 en het voorjaar van 2013 stakeholdergesprekken gevoerd met hoofden van internal audit afdelingen en van overheidsdiensten waar meer dan 5 accountants werkzaam zijn. Het betreft in totaal 25 gesprekken bij organisaties uit de private (16) en de publieke sector (9), inclusief de organisaties waar de bestuursleden zelf werkzaam zijn. De 25 afdelingen vertegenwoordigen 1.120 leden van LIO (1.014 RA's en 106 AA's). Eind 2012 waren er circa 1.500 leden in totaal.

De gesprekken zijn gevoerd aan de hand van een standaard agenda waarbij steeds dezelfde onderwerpen zijn aangesneden. De belangrijkste besproken punten zijn:

1. Uiteenzetting LIO-beleidsplan 2013 en vaststellen prioriteiten.
2. Intervisie op geplande activiteiten 2012-2013.
3. Relatie met andere beroepsorganisaties zoals IIA en NOREA.
4. Nieuwe NBA-regelgeving en ontwikkelingen.
5. Toekomst en wat te verbeteren.

Het bestuur van LIO heeft de stakeholdergesprekken gehouden om antwoord te vinden op de vragen:

1. Wat is goed en wat moeten we behouden?
2. Wat is niet goed en kan anders en wat zijn dan de suggesties?

Van alle gesprekken is een verslag gemaakt dat is afgestemd met de geïnterviewde personen. Vervolgens zijn alle opmerkingen en suggesties verzameld in een bestand en gegroepeerd naar overeenkomstigheden. Hierbij is geen onderscheid meer gemaakt naar de herkomst van de hierboven gestelde vragen 1 en 2.

Conclusies

Alle hoofden van internal audit afdelingen en overheidsdiensten kunnen zich vinden in LIO's doelstelling om belangen van de intern en overheidsaccountants te behartigen en hun interne en externe positie te versterken. Voor wat betreft de hierboven genoemde eerste vraag: 'Wat is goed en moeten we behouden?' is er één opvallende terugkerend punt te melden; namelijk de goede reputatie van de NBA. De kwaliteit van de RA- en AA-titel moeten blijven en we moeten die kwaliteit koesteren. Daaraan verbonden moeten we het hoge opleidingsniveau van accountants blijven handhaven.

De door de hoofden van internal audit afdelingen en overheidsdiensten genoemde suggesties geven richting aan hoe het bestuur invulling zou moeten geven aan de LIO-doelstellingen. Er zijn veel verbeterpunten en suggesties genoemd om de belangenbehartiging door LIO succesvol te laten zijn. Steeds terugkerende verbeterpunten en suggesties zijn te groeperen tot de volgende 5 aanbevelingen:

- 1. Zichtbaarder zijn naar de leden door communicatie, informatie en producten**
- 2. Samenwerken en taken afbakenen met IIA**
- 3. Brugfunctie vormen met andere NBA-gremia**
- 4. Aandacht voor de Publieke Sector (PS)**
- 5. Specifieker en gericht cursusaanbod**

Toelichting

De vijf genoemde punten, vertaald als ‘aanbevelingen’ zijn gerangschikt naar het aantal keren dat het punt is genoemd in de gesprekken. In onderstaande paragraaf zijn de vijf aanbevelingen nader uitgewerkt. De origineel genoemde punten en suggesties zijn zeer divers en geprobeerd is om de ‘rode draad’ te destilleren.

1 Zichtbaarder zijn naar de leden

De hoofden van internal audit afdelingen en overheidsdiensten vinden LIO niet zichtbaar. Het is niet duidelijk wat LIO is en waar LIO voor staat. De informatie over de ledengroep moet toegankelijker zijn op de website van de NBA en het bestuur van LIO moet veel meer naar buiten treden. Standpunten ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen, in de brede zin des woord’s, voor zowel de openbaar accountants en de accountants in business, als het gehele GRC-speelveld én de intern en overheidsaccountants, moeten worden toegelicht en worden gedeeld met de leden. Hiertoe dient LIO meer vaktechnische bijeenkomsten te organiseren en de dialoog aan te gaan met de leden en kennis te delen. Dit laatste vooral door het uitbrengen van producten zoals artikelen op websites en in vakbladen, brochures met standpunten en good practices en onderzoekresultaten (zoals position papers en discussierapporten). Communicatie naar de leden dient te worden verbeterd en LIO dient krachtiger het belang van het beroep van de intern en overheidsaccountants te positioneren. De NBA heeft veel te veel aandacht voor openbare accountants en alle misstanden rondom het steeds meer falende beroep. De aandacht voor het belang van een goed functionerende intern of overheidsaccountant of een IAF dient in balans te zijn met de aandacht voor andere functies. Om deze balans tot stand te brengen zou LIO aandacht moeten afdwingen bij het NBA-bestuur door bijvoorbeeld 2014 uit te roepen als het jaar van de intern en overheidsaccountant.

2 Samenwerken en taken afbakenen met IIA

Met stip op plaats twee genoemd door de hoofden van internal audit afdelingen en overheidsdiensten. Niet alle hoofden zijn dezelfde mening toegedaan, maar het merendeel vindt dat LIO moet samenwerken met het IIA en dat daarbij tot een goede taakafbakening dient te worden gekomen. De hoofden werkzaam als chieft audit executives (CAE) bij internal audit afdelingen (IAF) geven verder aan dat NBA en LIO er voor de individuele accountant moeten zijn en dat zij voor wat betreft de gehele IAF, als multifunctionele afdeling, zaken willen doen met het IIA. LIO dient echter wel de belangen te behartigen van intern en overheidsaccountants die een certificerende functie uitoefenen. Kwaliteit van de beroepsuitoefening van certificerende intern en overheidsaccountants moet daarbij hoog in het vaandel staan.

3 Brugfunctie vormen met andere gremia

Het model van de ‘lines of defense’ in overweging nemende, kan in het algemeen gesteld worden dat accountants in business voor het merendeel in eerste- en tweedelijns functies werkzaam zijn en dat intern en overheidsaccountants werkzaam zijn in de derde lijn. Openbaar accountants werken voor het merendeel in de vierde lijn. In de vijfde lijn worden vaak nog interne en externe toezichthouders genoemd, zoals audit commissies van de raad van commissarissen en toezichthouders als OPTA, NMA, DNB, AFM, etc. Intern en overheidsaccountants zijn de schakel tussen alle andere functies in organisaties en die brugfunctie dient LIO beter te benutten.

LIO, als een belangenbehartiger van intern en overheidsaccountants dient als het ware als een afspiegeling hiervan te functioneren en dé brugfunctie te zijn met andere gremia binnen de NBA als ook met externe partijen. Juist door deze brugfunctie dient LIO haar belang te positioneren binnen en buiten de NBA.

4 Aandacht voor de Publieke Sector (PS)

In de stakeholdergesprekken wordt ook regelmatig genoemd de vraag voor aandacht voor de PS en de bijzondere positie van de overheidsaccountant hierin. Er wordt waarde gehecht aan LIO's expertise in het publieke domein, dat door overname en nationalisatie van bijvoorbeeld banken, steeds breder wordt. De PS en de daarmee gemoeide publieke gelden staan altijd 'in the picture' en de NBA besteedt er veel aandacht aan door de publieke management letters gericht op bijvoorbeeld de zorg, de goede doelen, vastgoed en onderwijs. Verwijzend naar punt 3 vormen overheidsaccountants de brugfunctie in de PS en wordt het als een taak van LIO gezien om die rol te ondersteunen.

5 Specifieker en gericht cursusaanbod

Regelmatig wordt door de hoofden van internal audit afdelingen en overheidsdiensten genoemd dat het cursusaanbod voor intern en overheidsaccountants te wensen overlaat. Cursussen en trainingen zijn niet specifiek voor de gangbare problematiek op auditafdelingen en lijken wel vertalingen van cursussen voor openbaar accountants. Genoemd worden specifiek: te weinig aandacht voor communicatie, psychologie en soft controls, bestuurskunde en overheidsaccountancy. Daarnaast zou er tevens meer aandacht moeten zijn voor analytisch denkvermogen van auditors en de omgeving van de organisaties waar zij werken. LIO zal deze boodschap moeten delen met de onderwijscommissies en de afdeling opleidingen. Hierbij dient in overweging te worden genomen de tender die het IIA wil uitzetten voor de in de verkoop staande IIA Academy.

3 Ledenraadpleging

In december 2012 is mede op initiatief van LIO en LAiB een ledenonderzoek uitgezet onder alle NBA-leden. LIO had 67 respondenten op een totaal ledenaantal van een kleine 1.500 leden. Een respons van 4,5% is op basis van de algemeen aanvaarde normen bij marktonderzoek (zie bijlage 1), slechts indicatief te noemen. Bij hogere responses kan op basis van de uitkomsten een representatief, een richtinggevend of een maatgevend advies worden afgeleid, maar op basis van onderstaande resultaten kan dat dus niet. In onderstaande tabel is de herkomst van de respondenten weergegeven naar een klassieke VGC-indeling en een functie-indeling:

	LIO	%
Totaal aantal leden	1.490	100
Respondenten	67	4,5
• waarvan RA	58	87
• waarvan AA	9	13
Respondenten	67	100
• waarvan intern accountant	45	67,2
• waarvan overheidsaccountant	13	19,48
• waarvan Belastingdienst	9	13,4
• waarvan bij een IAF	55*	82,1
Functies bij een IAF	55	100
• waarvan hoofd internal audit	18	32,7
• waarvan lid van het MT	11	20,0
• waarvan auditor	25	45,5
• waarvan anders	1	1,8

*= 3 respondenten geven aan elders te werken dan bij een IAF of de Belastingdienst

Conclusies

Onderstaand zijn voor de relevante vragen uit het ledenonderzoek de belangrijkste conclusies geformuleerd.

Wat de leden van het NBA-lidmaatschap verwachten

Het betreft een open vraag en de antwoorden zijn zeer divers. Steeds terugkomende onderwerpen zijn:

- Belangenbehartiging onderling en naar de maatschappij.
- Zichtbaarder zijn door het organiseren van vaktechnische bijeenkomsten (discussies en kennis delen) en ondersteuning bieden in de vorm van publicaties.
- Informatie verstrekken over nieuwe en relevante ontwikkelingen.
- Waarborgen van kwaliteit, toezicht en toetsing.
- Aanbod gerichte cursussen om kennis en kunde op peil te houden.

Wat de leden van LIO verwachten

Dit betreft ook een open vraag en ook hier zijn de antwoorden zeer divers. Er is overeenkomst met de hierboven genoemde punten, maar de genoemde onderwerpen zijn veel nader geduid voor de achtergrond van de LIO-leden:

- Belangenbehartiging specifiek voor LIO-leden en het versterken van hun positie.
- Vaktechnische discussies over specifieke internal audit onderwerpen met netwerkmogelijkheden om kennis te delen en te klankborden.
- Ondersteuning van specifieke internal audit onderwerpen met 'good practices & need to knows'.
- Informatie over nieuwe en relevante ontwikkelingen met aandacht voor internal audit.
- Aanbod specifieke cursussen voor de leden om kennis en kunde op peil te houden.
- Toegevoegde waarde leveren t.o.v. het IIA voor de accountant die werkzaam is als internal auditor.

In de genoemde suggesties zijn redelijk veel verwijzingen naar de te eenzijdige aandacht voor de openbare praktijk en de dito aandacht voor de Big4 bij de NBA.

Tevredenheid

Op 14 maart 2013 is de infographic met de uitkomsten van het dienstverleningsonderzoek door de NBA online gezet. Uit het totaaloverzicht blijkt dat de leden van LIO, de NBA een rapportcijfer 7,0 geven en daarmee zijn zij het meest positief t.o.v. LOA en LAiB. Dit is een mooie voldoende, maar er is zeker ruimte voor verbetering. Toelichting van de LIO-leden op de stellingen met betrekking tot de tevredenheid (1: Ik ben tevreden met het product- en dienstenaanbod van de NBA; 2: Ik praat in positieve bewoordingen over de NBA en 3: De NBA informeert mij voldoende in mijn vakgebied) zijn zeer divers. Een greep uit de meest genoemde toelichtingen (open vraag) zijn:

- De NBA treedt te weinig als groep naar buiten en loopt achter maatschappelijke ontwikkelingen aan.
- Het tempo van besluitvorming en communiceren kan beter.
- Het cursusaanbod is te eenzijdig gericht op openbaar accountants en sluit niet aan op behoeften.

- De NBA is bureaucratisch en met name gericht op de Big 4.
- Accountants werkzaam als intern accountants worden onvoldoende gewaardeerd door de NBA.
- Er is te weinig informatie beschikbaar op het vakgebied internal audit. Er is te weinig aandacht voor het vak van intern accountant; in de Accountant staat misschien 1 artikel, de rest is voor de openbaar accountants.
- De NBA treedt onvoldoende op tegen misstanden.

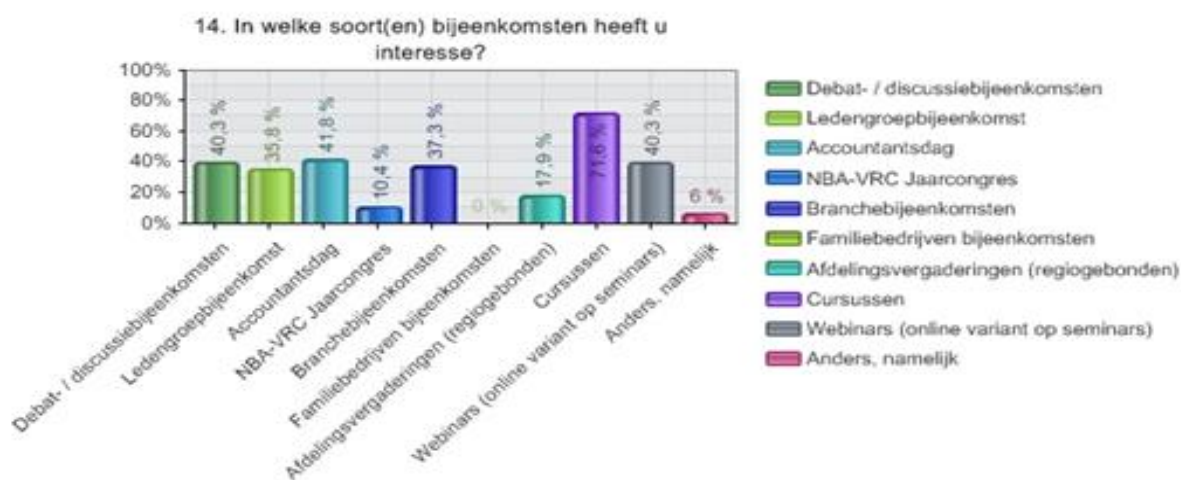
In de eind maart door de NBA uitgebrachte Infographic gaven de LIO leden de NBA het hoogste rapportcijfer, te weten een 7,0, voor de dienstverlening in het algemeen. 72% spreekt positief over de NBA en 70% zegt voldoende informatie te krijgen over ontwikkelingen op het vakgebied. Deze laatste twee percentages zijn voor verbetering vatbaar.

Aan de NBA-leden is tevens gevraagd om 3 zaken te noemen die de NBA zou moeten bieden of zou moeten verbeteren (open vraag). De door de LIO-leden genoemde zaken zijn zeer divers. In samenvattende bewoordingen komt het overeen met de hierna genoemde punten:

- Zorgen voor meer focus op het beroep van de intern en overheidsaccountants en het belang van het werk dat zij doen.
- Meer mengen in het maatschappelijke debat en meer naar buiten treden met aandacht voor het vak van intern en overheidsaccountants in de vakbladen en op de website.
- Zorgen voor specifieke cursussen en trainingen.

Bijeenkomsten

LIO-leden hebben behoefte aan de volgende bijeenkomsten:

Met stip zijn de LIO-leden geïnteresseerd in cursussen op het vakgebied (72%). De interesses voor debat- en discussiebijeenkomsten, Accountantsdag, branchebijeenkomsten en webinars liggen rond de 40% en zijn niet doorslaggevend.

Reistijd voor deze bijeenkomsten

Naar mate een bijeenkomst langer duurt, zijn LIO-leden bereid langer ervoor te reizen. 52% van de LIO-leden is bereid 1 uur te reizen voor een interessante bijeenkomst van enkele uren, 31% van de leden is slechts bereid een half uur hiervoor te reizen. Een minderheid van 12% is bereid langer te

reizen dan 1,5 uur.

Voor een bijeenkomst van een hele dag ligt de verdeling anders: 51% is bereid 1 uur te reizen en 33% is bereid 1,5 uur te reizen. Ook hier is een minderheid, 12% bereid langer te reizen dan 1,5 uur.

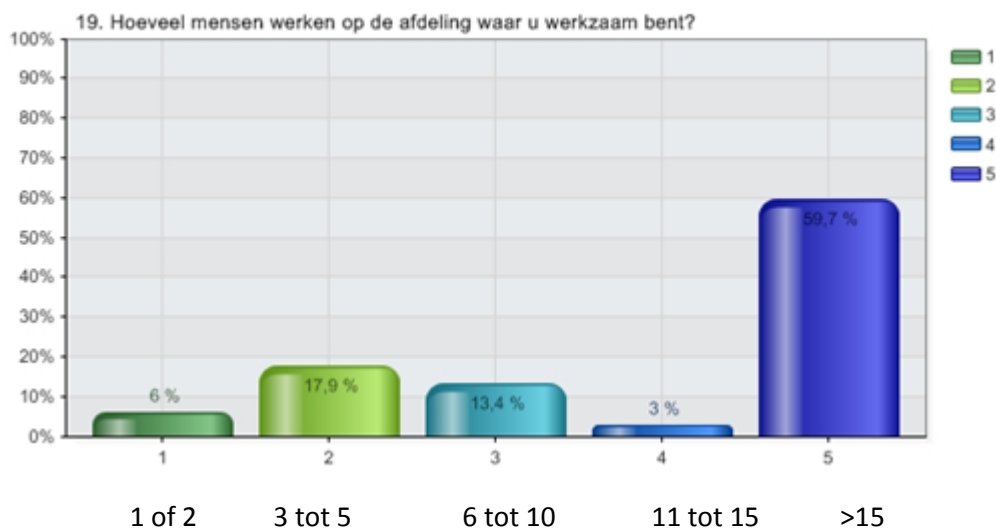
Voor een bijeenkomst van enkele dagen wil 19,4% nog steeds maar 1 uur reizen, terwijl 43,3% er nu 1,5 uur voor wil reizen en tot langer dan 1,5 uur is 30% bereid.

Achtergrond

LIO-leden zijn werkzaam in zeer verschillende branches. De verdeling laat geen uitschieters zien. 9% van de LIO-leden werkt bij middelgrote ondernemingen, 60% bij grote niet-beursgenoteerde ondernemingen en 31 % werkt bij beursgenoteerde ondernemingen.

Het aantal mensen op de afdelingen waar LIO-leden werken ziet als volgt uit:

Interessegebieden

De LIO-leden zijn geïnteresseerd in zeer diverse onderwerpen. De meest genoemde onderwerpen zijn:

- Auditstrategie.

- Fraude.
- Governance.
- Ontwikkelingen op het vakgebied van internal audit.
- Operational audit.
- Risicomanagement & internal control.
- Soft controls.

Deze onderwerpen scoren allen hoger dan 60 %, maar er zijn geen extreme uitschieters naar boven. De minste interesse is er voor budgetting & forecasting (16%) en informatie over de beroepsorganisatie zelf (19%).

Communicatie met NBA

78% van de LIO-leden is tevreden over de frequentie van de communicatie en 19% vindt de frequentie te laag. Slechts 3% vindt de communicatie te veel.

Circa 48% van de LIO-respondenten had mailcontact met de NBA in 2012, 52% had geen contact. Over het contact lieten de (32) respondenten weten dat zij gemiddeld een rapportcijfer 7,4 geven (schaal van 0 tot 10) aan dit contact.

Zichtbaarheid van de NBA op LinkedIn, Twitter en Facebook wordt door de LIO-leden uiteenlopend beoordeeld. Zo zegt 24% (16 mensen) dat de NBA goed zichtbaar is op LinkedIn, maar 16% vindt het niet belangrijk en maar liefs 52% weet het niet. Deze twee groepen samen vormt 68% (46) van de respondenten.

Bij Twitter en Facebook gaat het licht uit. Zo'n 19 % van de LIO-respondenten vindt het niet belangrijk en 79% weet het niet, samen zo'n 97% ofwel 64 van de 67respondenten.

Bijlage 1

Hoeveel respondenten zijn nodig om representatieve conclusies te kunnen trekken voor de totale populatie? Gangbare wetenschappelijke normen zijn: een foutmarge van 5% en een betrouwbaarheidsniveau van 95% (soms 90%). Daarnaast houdt men rekening met de verwachte spreiding van de antwoorden; de meest conservatieve berekening houdt 50% aan. Hoe kleiner de populatie, hoe groter het benodigde percentage respondenten. Op basis van deze gegevens zijn de gegevens over intern en overheidsaccountants in dit onderzoek indicatief in plaats van representatief. Onderstaand bijbehorende tabel. De 'roze' kolommen worden in het algemeen het meest gebruikt, zoals ook bij het ledenonderzoek van december 2012.

Populatie	Foutmarge			Betrouwbaarheidsinterval		
	10%	5%	1%	90%	95%	99%
1.000	88	278	906	215	278	400
10.000	96	370	4.900	264	370	623